

Sosyal Sigortalar Yasası ve Son Gelişmeler

Dr. M. Şehmus GÜZEL
SBF Öğretim Üyesi

1981'de Sosyal Sigortalar Yasası (SSY)'nda çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler şu bakımlardan üzerinde durulmaya değer görülmektedir:

I — Değişiklikler bir işçi - sendikacının bakanlığı sırasında yapılmıştır.

II — Değişiklikler tek tek incelendiklerinde bizzat içerikleri bakımından önemlidir.

III — Değişikliklerin, işçi ve sendikalardan gelen tepkiler üzerine yeniden gözden geçirilip «işçi yararına» düzeltileceklerinin bizzat Bakan tarafından duyurulmasına karşın, bu konuda istenilen ve beklenen düzeyde kesin bir düzeltim gerçekleştirilememiştir.

Bu üç noktaya sırasıyla değinmek istiyorum :

İŞÇİ - SENDİKACI BAKAN :

1 — SSY'deki son değişiklikler, bir işçi-sendikacının, yani Sayın M. Sadık Şide'nin Sosyal Güvenlik Bakanı olduğu döneme rastlamıştır.

Son değişiklikler, sözü edilen bakanlık tarafından, Bakanın bilgisi içinde oluşturulmuştur. Bir işçinin, bir sendikacının hükümette görev alması, işçiler için yararlı olabilir. Sayın Şide, uzun yıllar Şeker-İş Sendikası'nda yöneticilik, başkanlık yaptıktan sonra belli bir süreden bu yana da Türk-İş'in Genel Sekreteridir. Dolayısıyla, işçinin sorunlarını en yakından bilecek durumdadır. Elbette, işçilerin de «kendilerinden biri olan» Bakandan pek çok beklentileri olacaktır. Bu beklentilerin şu günlerde daha da arttığını sanıyorum. Sayın Şide, bakanlıkta belki de bu beklentileri yerine getirmek için kalmaktadır. Çünkü, ICFTU (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu)'nun Türk-İş'in üyeliğini askıya almasında en önemli nedenin Şide'nin hem bakan hem de işçi konfederasyonumuzun Genel Sekreteri oluşundan kaynaklandığı belirtilmektedir (1). Ayrıca, Şide'nin, Türk-İş'in üst düzey yöneticilerince kendisine yöneltilen «bakanlık ve genel sekreterlikten birini seçmelisiniz» isteğini de yadsıyarak, her iki görevi de birlikte yürütmeyi yeğlediğini, yani her durumda iki görevi de üstlenmek azim ve kararında olduğunu biliyoruz (2).

SON DEĞİŞİKLİKLER :

II — SSY'deki son değişiklikler, tek tek incelendiklerinde bizzat içerikleri bakımından önemlidir.

İşçilerin sosyal güvenliğini düzenleyen SSSY (3) yürürlüğe girdiği 1 Şubat 1965'ten günümüze dek, yani onaltı yılda, tam yirmi kez değiştirilmiştir. Son değişiklik, 6 Mart 1981'de kabul edilip 8 Mart'ta yayınlanan (Resmî Gazete, sayı: 17273) 2422 sayılı Yasa ile gerçekleştirilmiştir. Bu değişikliklere aşağıda değineceğim. Ancak, eleştiriler üzerine (gazetelerden öğrendiğimize göre) SSSY'nın tümünün derinden, bir kez daha değiştirilmesi için çalışmalar sürmektedir.

Bu kadar sık ve çok sayıda değişiklik yapılması, bir yandan getirilmek istenen düzenin ülke koşullarına uygun olmaması sonucu, süreklilik kazanamamasına yol açarken, öte yandan sigortalı işçilerin ve kurum memurlarının (uygulayıcıların) işleri izlemesinde zorlanmalarına neden olmaktadır. Ayrıca, her yeni değişiklikten sonra, sigortalılarla doğrudan karşılaşan uygulayıcılara yeni hükümlerin öğretilmesi zaman kaybına ve giderlerin artmasına neden olmaktadır. Sigortalıların yeni değişiklikleri öğrenebilmesi daha da güç olmaktadır. Dahası, değişikliklerde, kazanılmış haklardan geriye dönüşler olması sigortalıların moralini bozucu olmakta, isteksiz çalışmalarını gibi sonuçlar da doğurabilmektedir. Yeni değişiklikleri savunabilmek için her zaman benzer normları uygulayan örnek ülkeler bulunabilir. Ancak, önemli olan kazanılmış hakların geri alınıp alınmadığının tartışılmasıdır. Bu bağlamda, yasamada kazanılmış hakların korunmasının, genel geçerliliği olan bir ilke olduğunu anımsamamız gerekmez mi? Dolayısıyla, yasadaki değişikliklerin, kapsadığı kişiler ve uygulayıcılar bakımından yarattığı sorunlar gözönünde bulundurularak çalışma koşullarına ve işçi-işveren ilişkileri düzenine uygun olmasına, kazanılmış hakları korumasına özen gösterilmesi gerekmez mi?

2422 Sayılı Yasa ile getirilen değişikliklerden (4) çarpıcı olanları şöyle sıralayabiliriz :

1 — Sigortalıların, daha önce 5 TL. olan poliklinik muayene ücreti 20 TL. ye çıkarılmıştır (m. 15).

2 — Ayakta yapılan tedavilerde, daha önce yalnızca sigortalı ve emeklinin bakmakla yükümlü oldukları kişileri içeren ilaç bedellerinin % 20'sini ödeme yükümlülüğü, şimdi sigortalı ve emekliyi de kapsayacak şekilde genişletilmiştir (m. 1, 2/B ve 3). Bu değişikliğin, ilaç savurganlığını önlemeyi amaçladığı ileri sürülmektedir. Bu sava katılmak olanaksızdır. Ayrıca, memurlar için bu tür bir uygulama söz konusu olmadığından, işçiler aleyhine farklı bir durum daha yaratılmış olmaktadır. Eşitliği sağlamak için memurlar ve sosyal güvenceye sahip diğer kişiler için benzer bir yöntemin uygulanması anlamlı olur mu? Eşitlikte aranan, hak kazanımında eşitlik değil midir?

3 — Malullük aylığı için eskiye göre daha uzun prim ödeme ve sigortalı olma süreleri getirilmiştir (m. 4/b).

4 — İşçi ve işverenlerin ödedikleri prim oranları artırılmış (m. 10), işçilerin % 12 yerine % 14; işverenlerin % 14 yerine % 18 oranında prim ödemeleri benimsenmiştir. Ancak, işverenlerin bu artışı, fiyatlar aracılığı ile tüketiciye —bu arada işçilere de— yansıtabileceği unutulmamalıdır. Oysa, işçiler için prim artışı doğrudan gelir kaybı ve filenin eve biraz daha boş götürülmesi demek değil midir?

5 — Asıl önemli değişiklik yaşlılığa hak kazanma ve yaşlılık aylığı konusunda gerçekleştirilmiştir (m. 6 ve 7). Oldukça karışık olan bu konunun ayrıntılarına girmeden, birkaç noktayı vurgulamak istiyorum:

a) Yaşlılığa hak kazanmak için başlangıç yaşı olarak 18 alınmıştır diyebiliriz. Böylece, 18 yaşından önce prim ödemiş onbinlerce işçinin hizmet süreleri iptal edilmiştir. Çocuk ve genç işçilere bu konuda büyük haksızlık yapılmıştır. Erken yaşta emekliliği önlemek için daha başka yöntemler bulunamaz mıydı?

b) Yaşlılık aylığı için ortalama yıllık kazanç hesabında «son 5 yılın en yüksek 3 yılı» ilkesi yerine «1.4.1981'den itibaren son 5 yılın en yüksek 4 yılı kazanç ortalaması» ve «1.1.1982'den sonra son 5 yılın kazanç ortalaması» temel alınmıştır. Böylece, ortalama yıllık kazanç hesabında oldukça sık

görülen bazı yolsuzluklar önlenmek istenmiştir. Ancak, bu yöntemle, bu konudaki bütün sakıncaların kaldırılabilceğini sanmıyorum. Benzer yolsuzluklar bu kez 5 yıl üzerinden yapılamaz mı? (5).

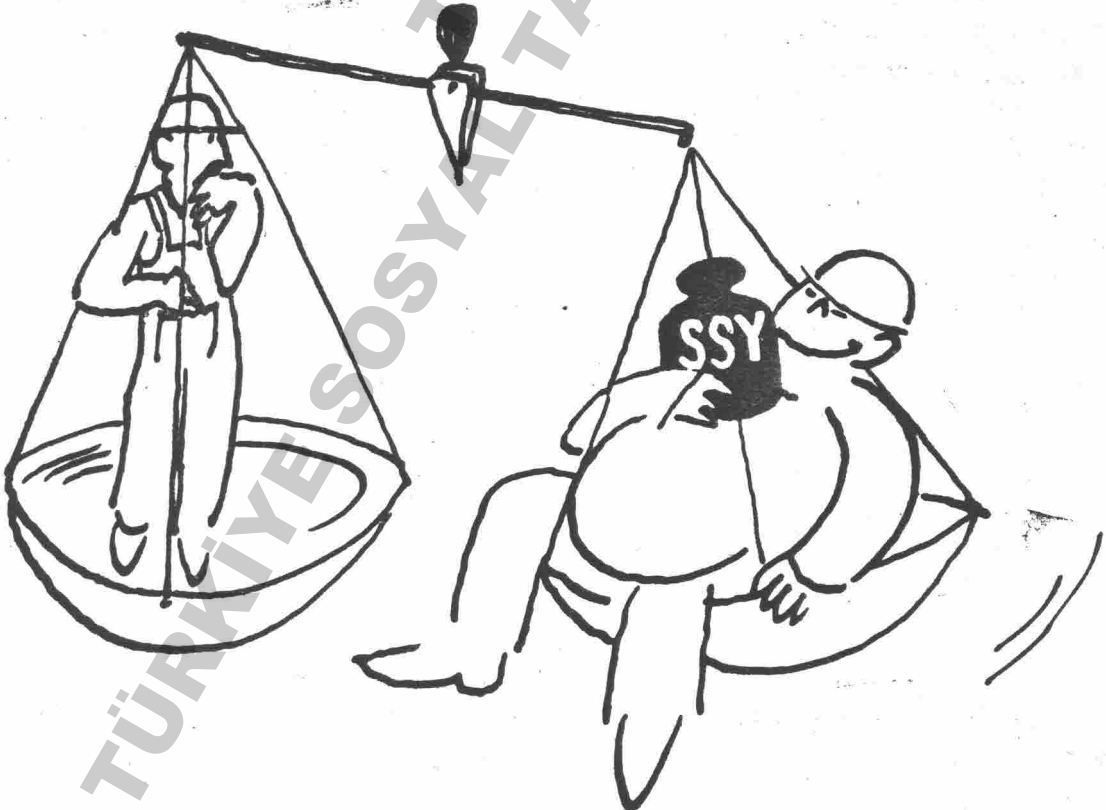
c) Yaşlılık aylığı, daha önce ortalama yıllık kazancın % 70'i üzerinden hesaplanırken, bu oran % 60'a indirilmiş ve % 85 üst sınırı getirilmiştir. Bu konudaki değişiklikler oldukça karışık olduğu için ayrıntılarına girmiyorum, ancak bunun emekliler arasında önemli farklılıklar doğuracağı açıktır. Nitekim, emekliler, «Sadık Şide öncesi ve Sadık Şide sonrası emeklileri» deyişle durumu kendilerince açıklamışlar bile. (6)

d) Emeklilik aylığından % 2 oranında «sağlık hizmetlerine katılma payı» adı ile yeni bir kesinti yapılması, emeklilerin zaten yetersiz olan maaşlarını daha da törpüleyecektir. Şide, bizzat, «işçi emeklilerinin aldıkları maaş yetersiz» dediğine göre (Cumhuriyet, 5 Mayıs 1981), bu konuda emekliler lehine olumlu gelişmeler bekleyebiliriz.

Son günlerde, Sosyal Güvenlik Bakanlığınca, işçi emeklilerinin intibakları yapılmaya çalışılmıştır. Ancak bu konu da kimi sorunlar doğurmuş, Bakanlığın ve Şide'nin eleştirilmesine yol açmıştır (7).

6 — Sosyal yardım zammı her ay için 2.500 TL. ya çıkarılmıştır (Ek madde: 2). Oysa, memurlara bu zam 3.500 TL. olarak ödenmektedir. Burada da memur ve işçiler arasında bir farklılığın sürdürüldüğünü görüyoruz.

Bu değişikliklerin çoğu, mali bakımdan «endişe verici» durumda olduğu kabul edilen SSK'ya yeni kaynaklar yaratmaya, giderlerini azaltmaya yöneliktir. Nitekim SSK Genel Müdürü N. Madazlı, SSK'nın 36. Genel Kurulunun 13 Mayıs 1981'deki kapanış gününde 2422 sayılı Yasa «zaruretlerin bir neticesi, iflasa mahkum bir kurumun ayakta kalmasını sağlamaya yönelik bir payanda ve bir tedbirler manzumesidir.» diyerek bu saptamamızı doğrulamıştır. SSK'nın iflas etmesinin sözkonusu olamayacağını bilmemize karşın, zor durumda olduğunu herkes kabul etmektedir. Ancak, kurumu zor durumdan kurtarmanın ilk yolu sigortalıların ödedikleri primlerin artırılması, ku-

rum giderlerinin bir kısmını doğrudan karşılaması mı olmalıydı? SSK fonlarının günümüz ekonomik koşullarına uygun kullanılması, işletilmesi, işverenlerin prim borçlarının gecikmeden ödettirilmesi daha uygun olmaz mıydı? Örneğin, Kurum fonlarının kârlılık oranı, piyasa faizi ve sürekli enflasyon karşısında daha yeterli bir duruma getirilemez mi? Rant tesisleri günün ekonomik koşullarına uygun gerçek bir gelir kaynağı olarak kullanılamaz mı? Sosyal konut yapımında daha tutarlı, bürokratik engellerden arınmış, yolsuzlukları önleyici yöntemler izlenemez mi? Çünkü, sorun yalnızca sanıkların Yüce Divan'da yargılanması olmayıp, yeni sanıklar doğurabilecek mekanizmaların ortadan kaldırılması değil mi? İşçinin çıkarını korumanın bir yolu da bir işçi kurumu olan SSK'nın çıkarını korumaktan geçmiyor mu? Konut yapımında SSK, özel bir birim aracılığı ile ya da bu alandaki kamu kuruluşlarının yardımı ve işbirliği ile doğrudan doğruya bir yöntem izleyemez mi? (8).

YENİ DÜZELTİMLER HENÜZ GERÇEKLEŞMEDİ :

III — Değişikliklerin, işçi ve sendikalarından gelen tepkiler üzerine, yeniden gözden geçirilip «işçi yararına» düzeltileceklerinin bizzat Bakan tarafından duyurulmasına karşın, bu konuda istenilen düzeyde kesin bir düzeltim gerçekleştirilememiştir.

2422 Sayılı Yasa, çıkmasıyla birlikte tepkilerle karşılaştı. Tabandaki işçilerin hoşnutsuzluğu Türk-İş İcra Kurulu'na da yansdı. Böylece Türk-İş'in en üst düzeyinde, Genel Sekreter Şide ile İcra Kurulu'nun kimi üyeleri arasında kamuoyuna da yansıyan tartışmalar doğdu. Tartışmalar birbirlerini eleştiren İcra Kurulu üyelerinin «öpüşüp barışmaları»yla sonuçlanırken, Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier, «Şide bize söz verdi, (2422 sayılı Yasa) Haziran'da düzeltilecek» dedi. S. Şide, Eylül ayı içinde yaptığı bir basın toplantısında, «2422 sayılı Yasadaki, şikayetlere sebep olan bazı hususların tashih edilmesi için hazırlanan yeni tasarının Başbakanlık'dan ge-

çerek, MGK'na intikal ettiğini» belirtmiştir. Şide'nin açıkladığı yeni tasarının getirdiği üç ilkedен ikisi şunlardır :

a) Halen tescil edilmiş bulunan sigortalıların 18 yaşından önceki hizmetlerinin sigortalılık başlangıcı olarak sayılması;

b) 2422 Sayılı Yasa ile getirilen ve yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalının kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından eksik her tem yaş için % 60 oranının % 1 eksiltilmesi hükmünün kaldırılması. 25 hizmet yılını dolduranın yaş sınırı aranmadan emekli olabilmesi (9).

Görüldüğü gibi, 2422 sayılı Yasa ile geri alınan kimi hakların, yeniden kısmen verilmesi, önerilirken, hoşnutsuzluğa neden olan birçok değişikliğe hiç dokunulmamıştır. Örneğin, yaşlılık aylığı yine % 60 oranında bırakılmıştır. Oysa, geri alınan hakların tümü yeniden verilmeli, hatta işçilere ve sosyal güvenlikten yararlanan emekli, dul ve yetim - öksüzlere yeni haklar tanınmalıydı. Sayın Şide, bir konuşmasında «Görev başında kaldığım sürece işçilerin haklarını koruyacağım... Sosyal güvenlikte geriye gitmek yok. İleriye gitmek var.» (10) demiştir; bu sözün yerine getirilmesini herkesin beklediğini sanıyorum.

Son günlerde bu konuda Danışma Meclisi'ne Türk-İş kökenli üyelerin önerdiği hazırlanan onbir imzalı bir yasa teklifi de sunulmuştur (11). Teklif şu noktalar da düzenlemelere gidilmesini öngörmektedir :

a) Emeklilerden alınan % 2 oranındaki hastalık sigortası priminin kaldırılması;

b) Sosyal yardım zammının 2.500 TL'dan 3.500 TL'na çıkarılması (böylece, yukarıda belirttiğimiz, işçi ve memur arasındaki fark kaldırılmış olacaktır);

c) Sigortalılara ve hak sahiplerine bağlanan gelir ve aylıkların, iki ayda bir ve peşin olarak ödenmesi; ödemelerin kolaylaştırılması;

d) Prime esas asgari günlük kazan-
cın, asgari ücret düzeyine getirilmesi ve
buna bağlı olarak emekli aylıklarının alt ve
üst sınırlarının yeniden belirlenmesi;

e) Gösterge tablosunun gerektiğin-
de yeniden düzenlenmesi (12).

Danışma Meclisi'ne sunulan yasa tek-
lifi ile yukarıda incelediğimiz işçi ve emekli
aleyhine, 2422 sayılı yasa ile getirilen, bazı
değişiklikler (örneğin % 2'lik hastalık si-
gortası priminin kaldırılması) giderilip, ba-
zı noktalarda işçi ve memur arasında eşit-
lik sağlanmak istenirken birçok değişiklik
olduğu gibi bırakılmıştır.

11 Aralık 1981'de 2564 sayılı «506 sayı-
lı Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Mad-
delerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna
İki Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesine
Dair Kanun» kabul edildi (RG, 15 Aralık
1981, Sayı : 17545). Böylece, SSY'deki 21.
değişiklik de gerçekleştirildi. Bu yeni Ka-
nun, yukarıda sözünü ettiğimiz Şide tasa-
rısı ile DM'ne Türk-İş kökenli üyelerin sun-
duğu teklifin bir bileşimi izlenimini vermek-
tedir. Şide'nin belirttiği ilk ilke aynen (Ge-
çici Madde 1), ikinci ilke ise yalnızca ma-
denlerde yeraltı işlerinde sürekli ve mün-
vebeli çalışanlar için, sınırlı bir biçimde
benimsenirken (Madde 1 ve 2), teklifin bir
tek gösterge tablosunun yeniden düzenlen-
mesine ilişkin son önerisi hükme bağlan-
mıştır (Ek Madde 1). Yeni düzenlemeyi bir
kaç noktada şu biçimde özetleyebiliriz :

1 — Ayakta yapılan tedavilerde % 20'
lerin ödenmesi konusunda bir istisna geti-
rilmiştir. Ek Madde 2'ye göre «Sigortalılar
ile bu Kanunun 35, 36, 40 ve 42. maddeler-
i uyarınca sağlık yardımlarından yararlan-
an kimselerin, kurum sağlık tesisleri sağ-
lık kurulu raporu ile belirlenen ve uzun sü-
re tedaviyi gerektiren; tüberküloz, kanser,
kronik böbrek hastalıkları ile organ trans-
plantasyonları gibi durumlarında, ayakta ya-
pılan tedavileri sırasında verilmesine lüzum
görülen ilaçlardan, hayati önemi haiz oldu-
ğu, bu Kanunun değişik 123. maddesinde

sözü edilen Komisyonca tespit edilecek o-
lanların bedellerinin % 20'si ilgililerden
alınmaz». Burada belirtilen koşul ve durum-
lar dışında ayakta yapılan tedavilerde ilaç
bedellerinin % 20'si sigortalılar ve SSK'dan
yararlanan diğer kişilerce ödenecektir. Bu
hükümdeki koşulların yerine getirilmesinin
oldukça zor olduğunu belirtelim.

2 — Geçici Madde 1'de «1.4.1981 tari-
hinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm si-
gortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında
60. maddenin (G) fıkrası hükmü uygulan-
maz.» denerek 18 yaş sınırı 1.4.1981'den
sonrası için korunmuştur. Bu durumda bu
tarihten sonra 18 yaşından küçük sigortalı-
ların çalışma süreleri malullük, yaşlılık ve
ölüm sigortalarında dikkate alınmayacak
demektir.

Görüldüğü gibi, 2422 sayılı Yasa ile
yapılan ve pek çok eleştiriye hedef olan
değişiklikler aynen bırakılmış, bu konu-
larda «işçi yararına» herhangi bir dü-
zeltim yapılmamıştır. Oysa, tüm değişiklik-
ler özellikle de en çok eleştirilmiş olanlar
özellikle ele alınmalı, düzeltilmelidir. 2422
Sayılı Yasa ile alınan haklar mutlaka geri
verilmelidir. SSK'nun artan giderlerini kar-
şılama için işçilerin prim oranlarını arttır-
mak dışında yollar bulunmalıdır. İşverenle-
rin prim borçlarının ödenmesi için daha et-
kin yollar aranmalı, SSK fonlarının günün
koşullarına göre değerlendirilmesine çalışıl-
malıdır.

Toplumsal politikanın işçi, memur, es-
naf ve zanaatkar ile yoksul köylüyü koru-
maya yönelik devletçe alınmış önlemler bü-
tünü olduğu ve önemli amaçlarından birinin
de toplumdaki herkese yeterli, onurlu bir
yaşama düzeyi sağlamakta düğümlendiği
unutulmamalıdır. Sosyal güvenlik, kurum
olarak, ulusal gelirin adaletli bölüşümüne
yol açabilmesi bakımından, bu bağlamda,
toplumsal politikanın önemli araçlarından
biri olmaya adaydır. İyi, adaletli, toplumda-
ki bütün bireyleri içeren bir sosyal güvenlik
düzeni, tutarlı bir toplumsal politika için bi-
rincil derecede önem kazanmaktadır. Ger-
çek sosyal güvenceye kavuşmamış insan-
lardan verimli iş beklenebilir mi?

NOTLAR :

(1) Örneğin, Genel Sekreteri olduğu örgütü Uluslararası Kamu Görevlileri Federasyonu (PSI)'na bağlı sendika yöneticileriyle görüşmek, çeşitli ilişkilerde bulunmak üzere ülkemize gelen C. Franken, «ICFTU'nun, Türk-İş'in üyeliğini askıya almasının en önemli nedeninin S. Şide'nin durumu olduğunu» söylemiştir. (Cumhuriyet, 27 Eylül 1981). Oysa, Şide'nin ICFTU kararı karşısında «Alman karar değerlendirilmeye bile değmez, çünkü bize muhtaçlar» diyerek, Türk-İş'in ICFTU'ya üyeliğinde kimin kime gereksinim duyduğunu belirtmiştir. A. Başaran Şide'nin bu sözlerini «dehşet verici bir cesaret örneği» olarak değerlendirmiştir (Bk. «ICFTU bize muhtaç», Cumhuriyet, 16 Temmuz 1981).

(2) Bk. : Ş. Ketenci : «İşçinin evreninden; sosyal güvenlik», Cumhuriyet, 15 Ekim 1981; I. Kansu : «Türk-İş tabanının üst yönetime karşı tepkisi artıyor», Cumhuriyet, 6 Ekim 1981.

(3) 1936 İş Yasasında belirtilen genel ilkelere göre ve Yasanın yürürlüğe girişinden (yani Haziran 1937'den) altı ay sonra (m.107) gerçekleştirilmesi gereken işçi sigortaları konusunda ilk adım, ancak sekiz yıl sonra, 1945'de İşçi Sigortaları Kurumu'nun kuruluşu ile atılabildi.

İş Yasası ile tanınan altı aylık süre daha sonra uzatılmıştır. Ancak, sekiz yıllık geçikme sadece Yasanın öngördüğü kurumların kurulması, tüzük ve yönetmeliklerin çıkarılmasında değil; bizzat Yasanın yürürlüğe konmasında da gözlenmiştir. Gerçekten de 1936 İş Yasasının belli ölçülerde yürürlüğe girişi 2. Dünya savaşı sonrasına rastlamaktadır. Belli ölçülerde diyorum, çünkü, 1950'li, 1960'lı yıllarda bile Yasanın birçok hükümleri, örneğin sekiz saatlik

işgünü, işverenlerce uygulanmamıştır. Örneğin, O. Kemal, «Grev» (Öyküler, Bilgi yay., Ankara, 1975)'de işverenin yasa hükümü olan sekiz saatlik işgünü uygulamamasından dolayı işçilerin işi bırakmalarını dile getirmektedir.

1945'den 1964'e dek işçilere yönelik sigorta dalları önce ayrı yasalarla düzenlenmiş sonra 17 Temmuz 1964'de çıkarılan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası (SSY) ile «codification» a gidilmiştir.

(4) Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın görüşü için bk. : Sosyal Güvenlik Bülteni, Sayı : 45, Mart-Nisan 1981; aynı bülten, Sayı : 50, Eylül 1981, s. 2-4 vd.

(5) Bu konuda bk. : S. Dilik : «Sosyal güvenlik düzenimizin boşlukları, aksaklıkları ve bu alanda yapılması gerekli araştırma ve çalışmalar», SBFD, Mart-Haziran 1973, c. XXVIII, No : 1-2, s. 175 vd.

(6) 2422 Sayılı Yasaya göre emeklilik aylığının hesabı konusunda bk. : S. Turla : «Emekli aylığı hesabı», Cumhuriyet, 3 Aralık 1981. Ayrıca bk. : Ş. Ketenci : «İşçinin evreninden : sosyal güvensizlik», a.y.

(7) Örneğin, bu konuyla ilgili olarak, Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Başkanı ve Damaşma Meclisi (DM) üyesi Mustafa Alpdündar, Şide'yi, önce «kamuoyu önünde açık oturuma davet etmiş» (Milliyet, 17 Kasım 1981), sonra da DM'de «hükümetin bazı hareketlerini, demokrasinin tenkit özelliğini işleterek tenkit edebilmeliyiz» diyerek «İşçi emeklilerinin intibakları yanlış yapılmış. Sosyal Güvenlik Bakanı konuyu yüzüne gözüne bu'aştırmış. Sadece bana bir sürü mektup geldi. Şimdi biz bu meseleyi burada konuşamayacak mıyız?» sorusunu sormuştur. (Cumhuriyet, Milliyet, 19 Kasım 1981). Sayıları 3.5 milyona ulaşan işçi emeklilerinin sorunlarını sadece

Abone bedellerini en kısa zamanda göndermelerini sayın üyelerimizden diliyoruz.

Alpdünder'a değil Şide'ye de mektup göndererek dile getirdiklerini biliyoruz. Şide bir gazeteci ile söyleşisinde (Hürriyet, 17 Ekim 1981) «Çok duygulanıyorum bu mektupları evimde tek tek okuma fırsatını buluyorum,» diyerek konuya gösterdiği yakın ilgisini belirtmiştir (Ayrıca bk. : S. Turla : «Acı bir güldürü», Cumhuriyet, 21 Kasım 1981). Sayın Şide, daha sonra, «Emeklilik işlemleriyle ilgili dosyaların sonuçlandırılması için 59 gün süre tanıdık. 60. gün dosya kimin elindeyse onun eli yarar, bu konuda kararlıyım... Ankara'da, SSK Genel Müdürlüğünde, yeni alınmakta olan 70 elektronik bilgi işlem sistemi ile Sosyal Sigortalar' a ilgili tüm talepler çok kısa sürede çözüme kavuşturulacaktır. Böylelikle 30 yıllık bir dosya beş dakikada cevaplanmış olacaktır.» demiştir. (Cumhuriyet ve Milliyet, 8 Nisan 1982). İşlemlerin bir an önce elektronik sistemle çabuklaştırılması beklenirken, işçilerin, bugünkü yöntemle pek kolay emekli olamadığı

na da dikkat çekilmektedir (Bk. I. Kan-su : «İşçi emeklisi olmak kolay mı?», Cumhuriyet, 17-18 Nisan 1982).

- (8) SSK'deki son değişikliklerin, sınırlı sayıda ki gazeteci - bu bağlamda özellikle Ş. Kentenci'yi belirtmek gerekir - tarafından irdelenmesi, eleştirilmesi ve 2422 sayılı Yasa'nın çıkışı izleyen haftalarda Girgür dergisinin sayfalar dolusu yazı yazarak da zorlukla anlatılabileceğimiz sosyal güvenlikteki, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK)'ndaki aksaklıkları, sorunları herkesin anlayabileceği şekilde sağlam ve tutarlı çizgilerle kamuoyuna sunması, takdirle anılmalıdır.
- (9) Sosyal Güvenlik Bülteni, Sayı : 50, Eylül 1981, s. 4.
- (10) Cumhuriyet, 9 Kasım 1981.
- (11) Cumhuriyet, 26 Kasım 1981.
- (12) Yasa teklifinin bu konuyu düzenleyen maddesinin tam metni için yukardaki kaynağa bakılabilir.

Töbank gücünü bir kez daha kanıtıyor:

TÖBANKÇEK*

Töbank her geçen gün büyüyor, bankası Töbank olanlar her geçen gün süratle artıyor. Ve Töbank, bankası Töbank olanlara dostluğunu esirgemiyor, her fırsatta gücünü de kanıtıyor. Üstelik Töbank, büyük müşteri, özel müşteri diye adam seçmiyor. İşte şimdi de Töbankçek.

Töbankçek bankası Töbank olan herkese.

Töbankçek ile para tasma derdi yok, para kaybetme derdi yok, para çaldırma derdi yok, para yıpranması derdi yok, para üstü derdi yok...

Töbankçek bir sürü derdi yok ediyor.

En mühim kart yok, fotoğraf yok, fotoğraf teşhisi yok.

Töbankçek tam bir çek.

Üstelik Töbankçek çok kerti, çünkü

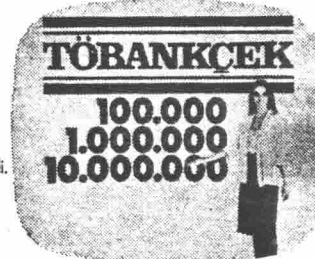
Töbankçek faiz de veriyor.

Töbankçek her yaprağı 25.000 liraya kadar Töbank garantili. Ama derseniz her yaprağı 5.000 TL'na veya 10.000 TL'na kadar Töbank garantili Töbankçekler de var.

Üstelik dilediğiniz kadar alabilirsiniz :

100.000/1.000.000/10.000.000

Artık Töbankçek günlük yaşantınızın doğal bir parçası olacak, Töbankçek'i para gibi kullanacak, kullanmasanız da para kazanacak, Töbankçek'e çabuk alışacaksınız.

*Töbankçek'ler tüm yurtda, tüm Töbank şubelerinde 9 Kasım'dan itibaren geçerlidir.